

Sygn. akt II CSK 246/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa A.T.de V. i D. de V.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń E. Spółce Akcyjnej
z siedzibą w S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 28 lutego 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w P.
z dnia 1 czerwca 2016 r., sygn. akt I ACa .../15,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od strony pozwanej
na rzecz powodów kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powodowie domagali się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeniowego E. S.A. e kwoty 257359,70 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 25 czerwca 2015 r. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 163941,48 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 sierpnia 2013 r., umorzył postępowanie w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach procesu, przyjmując za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia i wnioski.

Powodowie powierzyli S.T., prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Zakład Ogólnobudowlany S. T., wykonanie robót budowlanych polegających na wybudowaniu domu jednorodzinnego. Końcowym etapem robót było m.in. położenie terakoty na tarasach, schodach zewnętrznych, balkonach i cokołach zewnętrznych, wykonanie tynku elewacji zewnętrznej wraz z elementami zdobiaczymi oraz obróbki blacharskie. Roboty te zostały wykonane w sposób nieprawidłowy; były dotknięte licznymi istotnymi wadami, których usunięcie wymagało demontażu wadliwych elementów budynku i wykonanie ich na nowo. Przyczyną powstania wad było niezastosowanie się przez wykonawcę do zasad technologii robót i zasad sztuki budowlanej. Koszt ich usunięcia został oszacowany na kwotę 157791,48 zł.

S. T., nie widząc możliwości skutecznego usunięcia usterek, odstąpił od umowy zawartej z powodami i wskazał im możliwość dochodzenia odszkodowania od pozwanego ubezpieczyciela, z którym zawarł umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub użytkowania mienia w okresie od 19 lipca 2012 r. do 18 lipca 2012 r. Pozwany odmówił powodom wypłaty odszkodowania, wskazując, że -zgodnie z umową ubezpieczenia – nie ponosi odpowiedzialności za nienależyte wykonanie przez S. T. zobowiązania wynikającego z umowy o roboty budowlane.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za usprawiedliwione. Wskazał, że pozwany ubezpieczyciel nie miał podstaw do uchylenia się od odpowiedzialności

gwarancyjnej za wadliwe wykonanie robót budowlanych na rzecz powodów. Postanowienia Ogólnych Warunków Ubezpieczenia E. Biznes B-iHB-01/11, wyłączające odpowiedzialność pozwanego za niemal wszystkie szkody mogące powstać w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej przez S.T., nie dają się pogodzić z celem i funkcją zawartej umowy ubezpieczenia; miała ona gwarantować temu przedsiębiorcy uwolnienie się od odpowiedzialności właśnie za szkody związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. S.T. wybrał rozszerzony wariant umowy ubezpieczenia i zapłacił odpowiednio wyższą składkę. Okoliczności zawarcia tej umowy wskazują na to, że wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela, przewidziane w OWU, nie mają do niej zastosowania.

Sąd Okręgowy stwierdził, że nie ma podstaw do obniżenia należnego powodowi odszkodowania o franszyzę redukcyjną, gdyż pozwany nie wykazał, aby w umowie ubezpieczenia została ona rzeczywiście zastrzeżona. Nie podzielił również podniesionego przez pozwanego ubezpieczyciela zarzutu przedawnienia.

Sąd Apelacyjny w P. wyrokiem z dnia 1 czerwca 2016 r. oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego i orzekł o kosztach postępowania za drugą instancję, dzieląc przyjęte za podstawę tego orzeczenia ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną.

W skardze kasacyjnej, opartej na podstawie naruszenia przepisów postępowania (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), strona pozwana zarzuciła naruszenie: art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozważenie - podniesionych w apelacji - zarzutów obrazy art. 805 w związku z art. 65 k.c., § 73 pkt 16 i 17 OWU oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez brak odniesienia się do pominiętych zarzutów apelacyjnych.

Powołując się na trak ujętą podstawę kasacyjną, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że zarzut naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. może usprawiedliwiać podstawę kasacyjną naruszenia przepisów postępowania wyjątkowo wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie posiada wszystkich koniecznych elementów lub zawiera braki uniemożliwiające przeprowadzenie jego kontroli kasacyjnej (zob. m.in. wyroki; z dnia 24 stycznia 2008 r., I CSK 347/07, nie publ., z dnia 27 marca 2008 r., III CSK 315/07, nie publ., z dnia 21 lutego 2008 r. III CSK 264/07, nie publ.). Stanowisko to, aprobowane przez skład orzekający, należy uznać za utrwalone.

Wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącego, uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie jest dotknięte wskazanymi mankamentami. Argumentacja, którą posłużył się Sąd Apelacyjny, nie stwarza trudności w zrekonstruowaniu ustaleń faktycznych i ocen prawnych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, a tym samym nie stanowi przeszkody do dokonanie jego kontroli kasacyjnej. Wskazuje ona jednoznacznie na poczynienie stanowczego ustalenia treści umowy ubezpieczenia zawartej przez pozwanego ubezpieczyciela z wykonawcą robót budowlanych na rzecz powodów oraz dokonanie jej wykładni z uwzględnieniem reguł przewidzianych w art. 65 § 2 i art. 385 § 2 k.c. Sąd Apelacyjny podzielił ocenę Sądu pierwszej instancji, że na objęcie zakresem tej umowy odpowiedzialności pozwanego za nienależyte wykonanie wskazują okoliczności jej zawarcia. Podkreślił przy tym, że wynika to nie tylko z treści wniosku ubezpieczającego i dołączonych do niego załączników, ale również zeznań świadka K. S. - agenta ubezpieczeniowego, pośredniczącego w zawarciu umowy ubezpieczenia, przesłuchanego w toku postępowania apelacyjnego. Zauważył, że warunki ubezpieczenia niejasne, niejednoznaczne i niezrozumiałe muszą być wykładane na korzyść ubezpieczającego. Znaczenie tych okoliczności przy wykładni postanowień umowy ubezpieczenia było wielokrotnie podkreślane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. wyroki: z dnia 23 stycznia 2015 r., V CSK 217/14, nie publ.; z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 122/15, nie publ.; z dnia 6 lutego 2015 r., II CSK 295/14, nie publ. i z dnia 12 maja 2016 r., 2016 r., I CSK 360/15, nie publ.).

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na treść § 73 pkt 18 OWU, przewidującego, że zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody wywołane

wadą jawną rzeczy lub wykonanej pracy albo usługi, w związku z którą została obniżona cena. Uznał, że w świetle tego postanowienia umownego nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczenie obejmowało szkody wynikające z wady jawnej, w związku z którą - tak jak w konkretnym stanie faktycznym - nie została obniżona cena.

Wszystkie przytoczone rozważania Sądu Apelacyjnego zostały odniesione do zarzutów apelacyjnych zmierzających do podważenia zapatrywania, iż umowa ubezpieczenia nie obejmowała odpowiedzialności za szkodę wynikłą z nienależytego wykonania zobowiązania przez ubezpieczonego przedsiębiorcę. Zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c., oparty na odmiennym założeniu, również nie mógł wyrzeć zamierzonego skutku.

Z uzasadnienia zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika, że skarżący w istocie podjął próbę podważenia trafności oceny zasadności powództwa. Wypada zatem zauważyć, że powołane przez skarżącego - jako naruszone - przepisy postępowania nie stwarzają właściwej płaszczyzny do skutecznego podważenia tej oceny.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

kc

jw